

Nadežda Silaški*
Univerzitet u Beogradu
Ekonomski fakultet

**GORDANA LALIĆ-KRSTIN, LEKSIČKE SLIVENICE U ENGLSKOM JEZIKU,
NOVI SAD: FILOZOFSKI FAKULTET, 2022, 187 str.**

Prikaz
UDC 811.111'373 (048.83)
<https://doi.org/10.18485/kkonline.2022.13.13.14>

Poslednjih pedesetak godina svedoci smo nastanka ogromnog broja neologizama u savremenom engleskom jeziku, od kojih je dobar deo rezultat leksičkog slivanja, tvorbenog postupka koji zbog svoje kreativnosti i često duhovitog ishoda deluje krajnje jednostavno i zavodljivo, iako je u stvari reč o veoma kompleksnom i često komplikovanom morfološkom procesu koji iziskuje ozbiljno i temeljno istraživanje. U današnje vreme leksičko slivanje produkuje mnoštvo novih reči u najrazličitijim registrima engleskog jezika, od naučno-tehnološkog i poslovnog, preko registra blogerske terminologije, pa sve do naslova knjiga i reklamnog diskursa (npr. *advertorial* [advert/advertisement + editorial], *bluejacking* [Bluetooth + hijacking], *datacasting* [data + broadcasting], *edutainment* [education + entertainment], *Freakonomics* [freak + economics] ili *Covidnomics* [Covid + economics]). I premda je ovaj izuzetno zanimljiv lingvistički fenomen, naročito u poslednje vreme, sve češći predmet naučnih istraživanja, jedna nova knjiga nedavno izdata kod nas osvetljava ga na način koji pruža nove i osavremenjene uvide, dobijene proučavanjem aktuelnog korpusnog materijala na engleskom jeziku.

Monografija pod naslovom „Leksičke slivenice u engleskom jeziku“ dr Gordane Lalić-Krstin, docentkinje na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, predstavlja rezultat dugogodišnjeg interesovanja autorke za procese tvorbe novih reči u engleskom jeziku, a među njima posebno onog za leksičko slivanje. Monografija je zasnovana na tekstu magistarske teze autorke, odbranjene 2010. godine na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, s tim što je struktura rada za ovu priliku preoblikovana, tekst obogaćen savremenom literaturom i novijim naučnim rezultatima vezanim za ovu oblast istraživanja, dok se jedno od poglavlja oslanja na delove teksta

* Faculty of Economics and Business, University of Belgrade, 6 Kamenička street, Belgrade, Serbia; e-mail: nadezda.silaski@ekof.bg.ac.rs.

doktorske disertacije autorke, odbranjene 2016. godine na istom fakultetu. Cilj monografije je, prema rečima autorke, „da ponudi jedan relativno aktuelan leksikološki doprinos, da prikaže trendove u proučavanju ovog tvorbenog postupka [leksičkog slivanja] te da ponudi jednu inoviranu tipologiju zasnovanu na najnovijoj građi“ (str. 8).

Monografija se sastoji od šest poglavlja (ukupno 187 strana). Nakon tipografskih konvencija i kraćeg *Predgovora*, u prvom poglavlju pod nazivom *Uvodna razmatranja* (str. 11-27) Gordana Lalić-Krstin upoznaće čitaoca sa fenomenom leksičkog slivanja i odmah demantuje rasprostranjeno mišljenje da je slivanje jezička pojava karakteristična za savremeno doba navođenjem najupečatljivijih primera iz literature koji upućuju na to da slivanje u engleskom jeziku ima tradiciju dugu nekoliko vekova. Autorka u ovom poglavlju navodi i prednosti i nedostatke pojedinih izvora slivenica na osnovu kojih je formiran korpus istraživanja – od raznovrsnih štampanih i elektronskih rečnika, specijalizovanih vebajtova, do vodiča kroz popularnu kulturu i novinskih članaka – ističući pri tome kao važan problem pitanje verodostojnosti prikupljenih podataka, koji se, između ostalog, ogleda u čestoj ideološkoj ili političkoj obojenosti neologizama, kao i činjenici da sakupljači slivenica često nemaju dovoljno lingvističko znanje za ozbiljan leksikografski rad. Zato su u korpus istraživanja za ovu monografiju ušle samo one slivenice koje su zadovoljile tri glavna kriterijuma, i to da potiču posle 1980. godine, da nisu obeležene sociolekatski ili da pripadaju isključivo jednom registru, te da se nezavisno javljaju u najmanje dva izvora i to u drugačijim rečeničnim kontekstima, čime je obezbeđen dobro koncipiran korpus koji broji više od 800 slivenica.

Drugo poglavlje, pod naslovom *Leksičko slivanje – opšti aspekti* (str. 29-65), najpre se bavi definisanjem leksičkog slivanja i njegovim razgraničenjem od ostalih postupaka tvorbe reči u engleskom jeziku. Autorka daje iscrpan pregled literature u kojoj se na osnovu različitih kriterijuma klasifikuju tipovi tvorbenih postupaka, te čitaoca upoznaće sa najvažnijim terminima vezanim za leksičko slivanje i slivenice, a zatim i objašnjava razliku između slučajnih i namernih slivenica, kao i njihove podvrste te, nakon razmatranja brojnih formalnih aspekata ostalih tvorbenih postupaka (složenice, neoklasična kompozicija, abrevijacija, akronimija, reduplikacija) i sličnosti i razlika između njih i slivanja, nudi sopstvenu definiciju slivanja kao postupka tvorbe reči.

Treće poglavlje, naslovljeno *Strukturni aspekti slivenica* (str. 67-106), pruža iscrpan pregled postojećih klasifikacija slivenica uglavnom zasnovanih na strukturnim,

morfološkim, a ne i fonološkim ili semantičkim i pragmatičkim kriterijumima, na osnovu kojih onda autorka nudi novu tipologiju, dopunjenu rezultatima sopstvenih istraživanja. Iako se slivenice kao izrazito kreativne i maštovite tvorevine otimaju krutim podelama i klasifikacijama, Gordana Lalić-Krstin uspeva da ih svrsta u osam strukturnih tipova sa nekoliko podtipova. Rezultati frekvencijske analize ukazuju na donekle iznenađujući ishod, naime da prototipski model (inicijalni deo prve osnove + finalni deo druge osnove, npr. *camikini* [cami(sole) + (bi)kini]) nije najčešći u korpusu, već je to model kod kojeg se cela prva osnova sliva sa finalnim delom druge osnove (npr. *kidult* [kid + (a)dult])

Među preostalih šest modela autorka ukazuje i na jedan novi strukturni tip, najpre uočen kod slivenica u srpskom jeziku (Lalić-Krstin i Rešetar, 2007), naime kada se jedna osnova, koja je po pravilu kraća, superimponira na drugu, po pravilu dužu, osnovu (npr. *ambimouseterous* [ambidexterous + mouse]). Na kraju, uviđajući nedostatke u literaturi već postojećih modela analize slivenica, autorka pruža sopstvenu poboljšanu verziju koja omogućava analiziranje i novijih tipova slivenica i to na više različitih jezičkih nivoa.

U četvrtom poglavlju (*Sadržinski aspekti slivenica*, str. 107-123) autorka analizira slivenice u pogledu njihove centričnosti na osnovu gramatičkog i semantičkog kriterijuma, te ukazuje na neke probleme tumačenja centra, pogotovo kod onih slivenica kod kojih je u desnom elementu došlo do metaforičkog prenosa značenja ili generalizacije značenja. U ovom poglavlju se pokazuje i kako je na osnovu teorije pojmovne integracije (Turner i Fauconnier, 1995) moguće objasniti leksičko slivanje kao tvorbeni postupak i kreiranje formalno-pojmovnih amalgama.

U petom poglavlju pod naslovom *Morfemizacija krnjih leksičkih osnova* (str. 125-137) autorka se bavi novim sufiksoidima u engleskom jeziku, onima koji se od klasičnih razlikuju po tome što su „alomorfske varijante postojećih engleskih reči ili elemenata“ (Prčić 2008: 6). Osim onih već morfemizovanih (npr. *-burger* i *-gate*), tu su i noviji primeri poput elemenata *-tainment* [< entertainment] u *infotainment*, *edutainment*, *humilitainment* ili *-cation* [< vacation] u *mancation*, *staycation*, *daycation*, koje reinterpretacijom služe kao izvor čitavih serija neologizama u savremenom engleskom jeziku, obično inspirisanih ne isključivo jezičkim, već vrlo često i društvenim i političkim okolnostima (npr. *-xit*, motivisan izlaskom [exit] Velike Britanije iz EU [Brexit]) (v. Lalić-Krstin i Silaški, 2018, 2019).

Konačno, u šestom poglavlju naslovljenom *Završna razmatranja* (str. 139-141) autorka rezimira najrelevantnije zaključke studije i ukazuje na moguće dalje pravce istraživanja ovog značajnog jezičkog fenomena.

Na kraju monografije sledi opsežan spisak korišćene literature od preko 200 bibliografskih jedinica, kao i Dodatak koji sadrži spisak od ukupno 826 slivenica koje su činile korpus istraživanja, predstavljenih abecednim redom (za potrebe pisanja poglavlja o morfemizaciji krnjih leksičkih osnova prikupljen je zaseban korpus od 746 reči).

Knjiga je, prema rečima autorke, namenjena prvenstveno studentima engleskog jezika i književnosti, ali smatramo da će zahvaljujući privlačnosti i atraktivnosti teme, prijemčivosti i informativnosti teksta, kao i istraživačkoj radosti i stvaralačkom uzbuđenju koji izbijaju iz svake stranice ove knjige, biti zanimljivo i korisno štivo i za studente i profesore na ostalim filološkim i lingvističkim katedrama, kao i za sve one sa znanjem engleskog jezika koji se interesuju za slivanje kao kreativni tvorbeni postupak, prisutan i sve frekventniji i u srpskom (v. npr. Lalić-Krstin & Halupka-Rešetar, 2007; Bugarski, 2013, 2019; Lalić-Krstin, 2015).

Gordana Lalić-Krstin je u ovoj monografiji na najefektniji i najlogičniji način objedinila svoja dosadašnja istraživanja leksičkog slivanja u rukopis koji ukazuje na izuzetno dobro poznavanje teorijskih postulata u vezi sa ovom temom i na sposobnost njihovog sintetizovanja, ali i dopunjavanja i poboljšanja najnovijim rezultatima sopstvenih istraživanja i promišljanja, te temeljitu i sveobuhvatnu analizu izabranog korpusa sa unapređenim zaključcima i novim uvidima. Pisana jasnim i konciznim stilom, monografija „Leksičke slivenice u engleskom jeziku“ kao zaokružena studija o jednoj više nego ikada aktuelnoj jezičkoj pojavi predstavlja izuzetno važan doprinos anglističkim istraživanjima u nas i služiće kao nezaobilazna polazna tačka za sva buduća istraživanja leksičkog slivanja kao morfološkog procesa za kreiranje novih reči i njemu srodnih pojava.

Knjiga je besplatno dostupna kao elektronski izvor na portalu Digitalne biblioteke Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu na sledećoj adresi: <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadržaj/2022/978-86-6065-707-9>

Literatura

- Bugarski, R. (2013). *Sarmagedon u Mesopotamiji – leksičke skrivalice*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Bugarski, R. (2019). *Srpske slivenice: Monografija sa rečnikom*. Novi Sad: Akademska knjiga.
- Lalić-Krstin, G. (2015). Upotreba slivenica u srpskom političkom diskursu. *Jezici i kulture u vremenu i prostoru IV. Vol. 2* (str. 355-366). Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Lalić-Krstin, G., & Halupka-Rešetar, S. (2007). Nešto novo o novim slivenicama u srpskom jeziku. *Svet reči*, 23-24, 26-30.
- Lalić-Krstin, G., & Silaški, N. (2018). From Brexit to Bregret: an account of some Brexit-induced neologisms in English. *English Today*, 34(2), 3-8. <https://doi.org/10.1017/S0266078417000530>
- Lalić-Krstin, G., & Silaški, N. (2019). 'Don't go brexin' my heart': The ludic aspects of Brexit-induced neologisms. In V. Koller, S. Kopf, & M. Miglbauer (Eds.), *Discourses of Brexit* (222-236). London & New York: Routledge.
- Lalić-Krstin, G., Silaški, N., & Đurović, T. (2022). Meanings of -nomics in English: From Nixonomics to coronanomics. *English Today*, 1-8. First View, <https://doi.org/10.1017/S0266078422000013>
- Prčić, T. (2008). Suffixes vs final combining forms in English: A lexicographic perspective. *International Journal of Lexicography*, 21(1), 1-22.
- Turner, M., & Fauconnier, G. (1995). Conceptual integration and formal expression. *Metaphor and Symbolic Activity*, 10(3), 183-204.